

Αθήνα, 3 Σεπτεμβρίου 1998

Ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ Κώστας Σημίτης, μιλώντας απόψε σε εκδήλωση της Β3 Νομαρχιακής Επιτροπής του Κινήματος για την επέτειο ίδρυσης του ΠΑΣΟΚ, είπε τα εξής:

«Συντρόφισσες, Σύντροφοι,

Σήμερα συμπληρώνονται 24 χρόνια από την ίδρυση του ΠΑΣΟΚ. Αυτό που ήταν τότε ένας μικρός κύκλος ανθρώπων, είναι σήμερα μια μεγάλη πολιτική παράταξη, που καθόρισε και καθορίζει τις πολιτικές εξελίξεις στον τόπο. Αυτό που χάρις στην προσωπικότητα του Ανδρέα Παπανδρέου, χάρις στην κινητοποίηση των στελεχών του, χάρις στα προγράμματά μας, χάρις στις ιδέες μας, χάρις στην προσπάθεια που καταβάλαμε όλοι.

Σήμερα έχουμε ένα έργο εξίσου σημαντικό να πραγματοποιήσουμε, όπως τότε. Σήμερα έχουμε να παλέψουμε για μια Ελλάδα ισχυρή, για μια οικονομία ισχυρή, για μια κοινωνία ισχυρή.

Στόχος μας είναι μια Ελλάδα που κατακτά κάθε μέρα, μέσα στη νέα διεθνή πραγματικότητα, το ρόλο, ο οποίος της αξίζει. Κατακτά επιρροή, κατακτά τη δυνατότητα να επηρεάζει τις εξελίξεις.

Στόχος μας είναι μια οικονομία πιο υγιής, πιο δυναμική, η οποία μέσα στο νέο διεθνές περιβάλλον να μπορεί να ανταγωνίζεται και να εξασφαλίζει περισσότερη ευημερία για τους Έλληνες πολίτες.

Στόχος μας είναι μια Ελλάδα, η οποία έχει σύγχρονους, δημοκρατικούς, αποτελεσματικούς θεσμούς για να προστατεύουν τον πολίτη και να του δίνουν τη δυνατότητα συμμετοχής. Μια Ελλάδα με σχεδιασμό και έργα που αλλάζουν το πρόσωπό της και δημιουργούν ασφαλείς υποδομές.

Στόχος μας είναι μια κοινωνία, προ παντός, με συνοχή και δυναμική. Μια κοινωνία, η οποία εξασφαλίζει όλο και καλύτερη ποιότητα ζωής. Μια κοινωνία με κοινωνική συνοχή, που βοηθά και χαρακτηρίζεται από αλληλεγγύη απέναντι στα πιο αδύναμα μέλη της.

Εμείς θέλουμε όλοι οι Έλληνες να αισθάνονται ασφάλεια, να αισθάνονται ότι είναι εξασφαλισμένο το αύριο όλων μας, αλλά και των παιδιών μας.

Στόχος μας είναι μια κοινωνία, η οποία θα δημιουργεί και θα διασφαλίζει περισσότερη ευημερία, περισσότερη και καλύτερη ποιότητα ζωής για όλους τους πολίτες.

Πιστεύω ότι γι αυτούς τους σημερινούς στόχους αξίζει να δουλέψουμε με το ίδιο πάθος. Αξίζει να δουλέψουμε με την ίδια συνέπεια, όπως δουλέψαμε τότε και πετύχαμε.

Και τώρα θα πετύχουμε!
Η Ελλάδα μπορεί!

Συντρόφισσες, Σύντροφοι,

Πέρα από αυτή τη γενικής φύσης τοποθέτηση, θα ήθελα τώρα να προσθέσω και ορισμένες άλλες παρατηρήσεις, γιατί ήρθαμε εδώ να ανταλλάξουμε προβληματισμούς και προτού σας ακούσω -και θέλω να σας ακούσω- θέλω να πω κι εγώ μερικά λόγια, σε σχέση με τις εξελίξεις και πώς νομίζω ότι πρέπει να βλέπουμε τα πράγματα.

Είδα σήμερα σε μια εφημερίδα -θα πω καλόπιστα- μια σύγκριση που έλεγε «σήμερα και τότε». Τότε, εμείς, κατά την εφημερίδα, υποστηρίζαμε το σοσιαλισμό, σήμερα υποστηρίζουμε τον εκσυγχρονισμό. Αυτό είναι μια υπεραπλούστευση, η οποία ίσως να είχε σκοπό να κάνει κατανοητά κάποια πράγματα στον κόσμο, αλλά απέχει πολύ από αυτό που είναι η πραγματικότητα.

Και ποιά είναι η πραγματικότητα; Η πραγματικότητα είναι ότι το σοσιαλιστικό όραμα δεν είναι ένα όραμα, που έχει πάντα τους ίδιους συγκεκριμένους στόχους κάθε εποχή. Υπάρχει ένα πλαίσιο αξιών. Και αυτό το πλαίσιο αξιών έχει ως επίκεντρο τον άνθρωπο, έχει ως στόχο την πιο ανθρώπινη κοινωνία, θέλει το μετασχηματισμό της κοινωνίας αυτής συνεχώς και καινούργιες λειτουργίες, για να μπορούμε όλοι οι πολίτες, όλοι οι άνθρωποι να έχουμε περισσότερη ευημερία, περισσότερες δυνατότητες και ευκαιρίες, αλλά προσαρμόζει αυτό το οποίο πρέπει να επιδιωχθεί στη δεδομένη πραγματικότητα.

Και το να αντιπαραθέτουμε το σήμερα και το τότε, κατά κάποιο τρόπο, με την έννοια ότι αλλάξαμε, παραβλέπει το γεγονός που πρέπει να έχουμε ζωντανό μέσα μας. Ότι από τότε έχουν περάσει 24 χρόνια. Ότι στα 24 αυτά χρόνια έχουν συμβεί κοσμογονικές αλλαγές. Επειδή έχουμε ζήσει πολλοί από μας το 1974 και ζούμε και σήμερα το 1998, ίσως δεν έχουμε τόσο συνείδηση για το τι έχει αλλάξει στον κόσμο.

Όμως, για θυμηθείτε: Το διπολισμό, τις δύο υπερδυνάμεις, το σιδηρούν παραπέτασμα, το χωρισμένο κόσμο και την κατάρρευση το 1989.

Για θυμηθείτε: Τι ήταν η Σοβιετική Ένωση και ας κοιτάξουμε σήμερα τι είναι η Ρωσία.

Για να έρθω και σε κάτι άλλο: Όλοι τώρα, αυτές τις ημέρες, συζητάμε την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και οι αλλαγές που γίνονται στις διεθνείς χρηματιστηριακές αγορές στη Μόσχα, στο Χονκ Κονγκ και στο Τόκιο, επηρεάζουν το Χρηματιστήριο της Αθήνας. Το τι συμβαίνει στη Νέα Υόρκη επηρεάζει, επίσης, το Χρηματιστήριο της Αθήνας.

Αυτά δεν ήταν νοητά εκείνη την εποχή, διότι τα σύνορα ήταν κλειστά. Ακόμα πριν από τέσσερα-πέντε χρόνια (ίσως και δύο-τρία, αν θυμάμαι καλά) δεν υπήρχε ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων και τα φαινόμενα αυτά δεν ήταν δυνατά. Το τι συνέβαινε σε μια χώρα, μπορεί να καθοριζόταν και από τις διεθνείς εξελίξεις, αλλά καθοριζόταν σε πολύ σημαντικό βαθμό και από την ίδια την πολιτική της χώρας, πράγμα που δεν είναι δυνατό σήμερα.

Επιτρέψτε μου ακόμη να αναφερθώ και σε κάτι άλλο, σ' αυτό που λέγεται « Τρίτος Κόσμος»: Τότε υπήρχε στην Αφρική, στην Ασία ένα κίνημα, στη συνέχεια του τέλους της αποικιοκρατίας, το οποίο δεν υπάρχει πιά στη σημερινή μορφή, λόγω της παγκοσμιοποίησης, λόγω των νέων διεθνών σχέσεων, λόγω πολλών γεγονότων.

Σήμερα είναι διαφορετική η κατανομή της δύναμης στον κόσμο και 24 χρόνια που πέρασαν είναι σημαντικά.

Το 1960, ο κόσμος ήταν τελείως διαφορετικός, από ό,τι ήταν το 1936.

Λοιπόν, πρέπει να έχουμε συνείδηση του γεγονότος, ότι ανάμεσα στη Διακήρυξή μας και το σήμερα, έχει αλλάξει ριζικά το περιβάλλον. Αυτό τι σημαίνει: Σημαίνει ότι οι αξίες μας είναι οι ίδιες, ότι οι γενικοί μας στόχοι και οι κατευθύνσεις είναι οι κατευθύνσεις του σοσιαλισμού, αλλά, για να επιτύχει η πολιτική μας αυτές τις αξίες και τις κατευθύνσεις, πρέπει να προσαρμοστεί στο σήμερα.

Αυτό, βέβαια, δεν γίνεται χωρίς δυσκολία. Γιατί όλοι μας, χωρίς εξαίρεση, καθοριζόμαστε από την παιδεία μας, από την κοινωνική μας θέση, από τη διαμόρφωση της προσωπικότητάς μας στα χρόνια που είμαστε νέοι, από νοοτροπίες και πρακτικές του παρελθόντος. Και πολλές φορές έχουμε δυσκολίες να δούμε τι είναι το καινούργιο, να προσαρμοστούμε στο καινούργιο, να ψάξουμε να εφαρμόσουμε αυτά που πρέπει να εφαρμόσουμε.

Συνεπώς, τον εαυτό μας δεν πρέπει να βλέπουμε σε μια αντίθεση του τότε και του τώρα. Τον εαυτό μας -εννοώ το ΠΑΣΟΚ- πρέπει να τον βλέπουμε σαν μια συνέχεια, σαν μια συνέχεια με συνέπεια στον στόχο να πραγματοποιήσουμε αυτό που θεωρούμε ότι είναι ο δημοκρατικός σοσιαλισμός στον τόπο μας.

Εδώ, παίζει ένα μεγάλο ρόλο το Κόμμα. Το κόμμα, επίσης, ήταν κάπως διαφορετικό τότε, γιατί άλλες ήταν οι συνθήκες. Και θα σας αναφέρω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα που δείχνει τη μεγάλη διαφορά: Το 1974 έγινε το δημοψήφισμα για το πολιτειακό. Όπως, ίσως, θα θυμάστε, όταν έγινε το δημοψήφισμα, είχα εκπροσωπήσει το ΠΑΣΟΚ και είχα μιλήσει, στην τότε στοιχειώδη τηλεόραση και στο ραδιόφωνο, για τη δημοκρατική παράταξη. Επρεπε να πάρουμε άδεια. Δώσαμε το κείμενο για να το εξετάσει η τότε Κυβέρνηση. Η τότε κυβέρνηση δεν λογόκρινε το κείμενο, αλλά εκ των υστέρων, όταν το εξεφώνησα, εθεώρησε ότι ήμουν προσβλητικός απέναντι στον Γλύξμπουργκ και κατέκρινε το ΠΑΣΟΚ και είπε ότι «σπάσαμε μια συμφωνία», η οποία, όμως, δεν υπήρχε. Δηλαδή, απλά, η πληροφόρηση ήταν ελεγχόμενη. Μπορεί να φανταστεί κανείς σήμερα ότι ένα πολιτικό κόμμα θέλει να δώσει ένα μήνυμα και παίρνει άδεια από την Κυβέρνηση; Υπάρχει μόνο ένας σταθμός, μια τηλεόραση; Γίνεται έλεγχος το τι λέχθηκε κ.λπ.; Αυτό είναι, πιά, αδιανόητο. Το κόμμα γι αυτό ήταν τότε ένας ιμάντας πληροφόρησης. Ένας ιμάντας μεταφοράς γνώσεων και πληροφοριών, οι οποίες δεν μπορούσαν να δοθούν μέσα από τα Μέσα Ενημέρωσης. Σήμερα, όμως, ό,τι γίνεται τη μια στιγμή, στις 19.00 (ας πούμε), είναι γνωστό σε όλη την Ελλάδα στις 19.02. Δεν υπάρχει αυτή η δυσκολία της πληροφόρησης. Εφυγε ένας στόχος που είχε το κόμμα.

Το κόμμα, επίσης, ήταν τότε μια μαχητική στράτευση, γιατί υπήρχε η καταπίεση, γιατί υπήρχε ο έλεγχος των κοινωνικών φρονημάτων, γιατί δεν μπορούσαν να περάσουν οι ιδέες μας και χρειαζόταν η καθημερινή παρουσία μας στα πεζοδρόμια, στους χώρους εργασίας, στο δρόμο, για να υπερασπιστούμε αυτές τις ιδέες.

Σήμερα, επικρατούν συνθήκες ελευθερίας, συνθήκες ελεύθερης έκφρασης. Μπορεί να υπάρχει χειραγώγηση, αλλά υπάρχει χειραγώγηση με άλλα μέσα. Δεν υπάρχει χειραγώγηση με τον τρόπο που υπήρχε τότε. Αρα και το κόμμα έχει χάσει και αυτή τη λειτουργία του.

Ένα τρίτο σημείο που θέλω να αναφέρω –όπως πολλοί θα θυμούνται- όλα τότε ήταν για τις δικές μας δυνάμεις κλειστά και απόμακρα. Υπήρχε η Δεξιά, η οποία εξουσίαζε. Και αν υπήρχε έστω και άρωμα προοδευτικότητας σε κάποιον, αυτό το άρωμα προοδευτικότητας οδηγούσε αμέσως στον εξοστρακισμό του.

Αυτό, τώρα, δεν είναι πιά δυνατό. Δεν υπάρχει. Και αν ολίγοι το διανοούνται, βρίσκονται στην άκρα Δεξιά.

Ούτε τώρα είναι ανάγκη, όπως τότε, να σπάσουμε αυτό το φράγμα.

Έχουμε, όμως, σήμερα, να κάνουμε με πολλά άλλα. Και ένα με το οποίο έχουμε να κάνουμε είναι με μια γενικευμένη αποστασιοποίηση. Λόγω ακριβώς αυτών των γεγονότων που ανέφερα, δηλαδή, της καλής πληροφόρησης, της συμμετοχής, έχουμε μια εκτεταμένη αδιαφορία.

Έχουμε, λοιπόν, να επιτελέσουμε ένα πολύ σημαντικό καθήκον, το οποίο και τότε υπήρχε, αλλά είναι ακόμη σημαντικότερο υπό τις σημερινές συνθήκες: Να κινητοποιήσουμε τον κόσμο για τις απόψεις, τις ιδέες μας. Να κάνουμε τον καθένα να συναισθανθεί για το τι αγωνιζόμαστε. Να μπορέσουμε να συστρατεύσουμε όλο και περισσότερους για τους στόχους μας.

Ο σύντροφος Γραμματέας αναφέρθηκε προηγουμένως στις Νομαρχιακές και Δημοτικές Εκλογές.

Εμείς, ως Κυβέρνηση, έχουμε κάνει μια πολύ μεγάλη προσπάθεια για να ενισχύσουμε τη Νομαρχιακή και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, από το 1981 και μετά.

Πολλά πράγματα σ' αυτή την κοινωνία δεν είναι πιά αποτέλεσμα πρωτοβουλιών της Κυβέρνησης. Είναι αποτέλεσμα πρωτοβουλιών της τοπικής κοινωνίας. Είναι αποτέλεσμα πρωτοβουλιών των κοινωνικών δυνάμεων. Είναι αποτέλεσμα του πόσο όλοι εσείς θα συμμετάσχετε στις διαδικασίες, θα πάρετε πρωτοβουλίες και θα εφαρμόσετε αποφάσεις. Και αυτό έχει, επίσης, το κόμμα ως δουλειά. Και μάλιστα πολύ σημαντική. Γιατί η κοινωνία μας έχει γίνει πιο πολύπλοκη, έχει περισσότερες απαιτήσεις και πρέπει ακριβώς όλοι εμείς να συνεργαστούμε για να το πετύχουμε. Είμαστε, λοιπόν, ένα κόμμα κινητοποίησης.

Πρέπει να είμαστε, επίσης, ένα κόμμα προβληματισμού. Γιατί, όπως είπα και στην αρχή, υπάρχουν καινούργια προβλήματα. Αυτά τα καινούργια προβλήματα θέλουν σκέψη για να αντιμετωπιστούν. Υπάρχουν διαφορετικές απόψεις και επομένως χρειάζεται διάλογος. Χρειάζεται ο καθένας να συνεισφέρει τη δική του άποψη για το πώς βλέπει τα θέματα, τα οποία δεν είναι πιά τόσο απλά, όσο ήταν. Για παράδειγμα, τα ΜΜΕ, η τηλεόραση που μας επηρεάζουν, μας χειραγωγούν. Πώς θα τα ελέγχουμε, διατηρώντας την ελευθερία μας, πώς θα προστατεύουμε τον πολίτη, διατηρώντας την ελευθερία, πώς εξασφαλίζουμε πραγματική πληροφόρηση.

Ακόμη, είμαστε ένα κόμμα που χρειάζεται να αναπτύξουμε την αίσθηση της κοινωνικής ευθύνης. Εμείς, ως παράταξη, έχουμε ανάγκη να περάσουμε απέναντι στη δεξιά (η οποία έχει ένα πρότυπο ανθρώπου ατομοκεντρικού, εγωϊστικού), την αίσθηση ότι ο πολίτης, σε μια κοινωνία αλληλεγγύης όπως τη θέλουμε, σε μια κοινωνία κοινωνικής δικαιοσύνης, έχει κοινωνική ευθύνη.

Για μας, το άτομο θέλει ελευθερία, πολλή ελευθερία, πολλές δυνατότητες, πολλές ευκαιρίες. Αλλά, όλα αυτά συνδυάζονται και με μια συναίσθηση ότι είμαστε μέσα σε ένα

πλαίσιο, ότι δίπλα μας είναι ο άλλος, ότι πρέπει να προσέξουμε τον άλλο. Και αυτό πρέπει να το περάσουμε στον κόσμο.

Και διαφέρουμε ριζικά από τη Νέα Δημοκρατία, τη νεοφιλελεύθερη παράταξη και τη συντηρητική παράταξη. Και ποια η διαφορά; Είναι ακριβώς αυτό που είπα πριν: Στην αντίληψη που έχουμε για τον πολίτη, στην αντίληψη που έχουμε για το ρόλο του, στις απαιτήσεις που έχουμε για αυτόν τον πολίτη και στις υποχρεώσεις που θεωρούμε ότι έχει.

Διαφέρουμε, επίσης, ριζικά από τη Νέα Δημοκρατία, και ως προς το πώς οργανώνουμε την κοινωνία. Και αναφέρομαι στους αμετακίνητους στόχους μας που είναι η κοινωνική δικαιοσύνη, η κοινωνική αλληλεγγύη και η κοινωνική συνοχή.

Μερικοί λένε «μα, κι εσείς είστε με την αγορά και οι άλλοι είναι με την αγορά». Αλλά, η αγορά, όπως πολλά άλλα, το νόμισμα π.χ., είναι ένα μέσο για να πετύχεις τους στόχους σου, είναι ένας τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας (η αποκέντρωση των οικονομικών εξουσιών). Δεν είναι αυτοσκοπός η αγορά, τουλάχιστον για μας. Το ότι έχουμε το ίδιο μέσο που έχουν οι άλλοι μέσα σε μια κοινωνία (η οποία έχει ορισμένες οικονομικές λειτουργίες) είναι αυτονόητο. Από εκεί και πέρα, έχει σημασία πώς χρησιμοποιείς αυτό το μέσο, για ποιους σκοπούς και πώς βλέπεις τη λειτουργία του ανθρώπου ως ατόμου.

Όλα αυτά προσπαθούν να δημιουργήσουν μια σύγχυση. Μια σύγχυση γιατί εσείς ξέρετε πολύ καλά ότι εμείς στα 24 χρόνια λειτουργίας αλλάξαμε το πρόσωπο του τόπου. Αλλάξαμε, πράγματι, το πρόσωπο του τόπου. Οποιος έχει συνείδηση του τι ήταν η Ελλάδα τότε και τι είναι σήμερα, βλέπει ότι είναι μια άλλη Ελλάδα. Και έτσι κερδίσαμε την εμπιστοσύνη του λαού και μείναμε τόσα πολλά χρόνια στη διακυβέρνηση της χώρας και θα παραμείνουμε. Διότι αν αλλάξουμε πάλι το πρόσωπο του τόπου -που το αλλάζουμε πάλι- θα έχουμε εκ νέου την πρωτοβουλία για πάρα-πάρα πολλά χρόνια. Εδώ ακριβώς παίζεται ένα μεγάλο στοίχημα και αυτό το στοίχημα πρέπει να το κερδίσουμε.

Και πρέπει να το κερδίσουμε, συντρόφισσες και σύντροφοι, γιατί πιστεύω -και ζώντας την πολιτική πραγματικότητα- πως εμείς έχουμε τις περισσότερες και καλύτερες ιδέες, τα περισσότερα και καλύτερα προγράμματα, τα περισσότερα, καλύτερα και εμπειρότερα στελέχη. Έχουμε μια καλύτερη αντίληψη της πραγματικότητας. Έχουμε συναίσθηση του τι χρειάζεται αυτή η κοινωνία. Η υπεροχή μας μέχρι τώρα δεν ήταν τυχαία. Και η υπεροχή μας δεν θα είναι τυχαία. Αλλά επειδή οι συνθήκες σήμερα -το γνωρίζετε άλλωστε- είναι αντίξοες, πρέπει και προσεκτικοί να είμαστε και συστειρωμένοι και να προσπαθούμε στις εκλογικές αναμετρήσεις να δίνουμε μια νέα δυναμική στο ΠΑΣΟΚ.

Εγώ είμαι βέβαιος ότι στις Νομαρχιακές και Δημοτικές Εκλογές το αποτέλεσμα θα είναι καλό. Γιατί έχουμε κάνει δουλειά στη Νομαρχιακή και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Και πρέπει αυτή τη δουλειά να την αναδείξουμε. Δεν έχουμε παρά να σκεφτούμε πολύ απλά, π.χ. ποιοι είναι οι υποψήφιοι των άλλων παρατάξεων και τι προγράμματα έχουν. Είναι πρόσωπα, κατά κανόνα, τα οποία έχουν φθαρεί στην πολιτική. Πρόκειται για μια διέξοδο παραγοντισμού και πελατειακών σχέσεων. Οι υποψήφιοι των άλλων παρατάξεων δεν έχουν θέσεις και θέλουν να επαναφέρουν μια πρακτική (ας το πω έτσι) παραδοσιακής Τοπικής Αυτοδιοίκησης που δεν συμβιβάζεται με τις απαιτήσεις εκείνου που θέλουμε από την Αποκέντρωση.

Κατά συνέπεια είναι και το πρόγραμμά μας, κατά κάποιο τρόπο, που διακυβεύεται σε αυτό τον αγώνα.

Και όπως είπε ο σύντροφος Γραμματέας της Νομαρχιακής, εμείς κάναμε μια διαδικασία επιλογής δημοκρατική για πρώτη φορά στο Κίνημα και για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Και, βέβαια, η κάθε πρώτη φορά έχει μεγάλες δυσκολίες. Δεν συνηθίζεται εύκολα. Ο καθένας νομίζει ότι του δίνονται κάποιες δυνατότητες και δεν προσέχει αυτό που είπαμε: Την κοινωνική ευθύνη. Αλλά, αυτό το γεγονός ότι εμείς, για πρώτη φορά, κάναμε αυτές τις διαδικασίες, δείχνει ότι είμαστε η προοδευτική αιχμή του τόπου. Και με το κόμμα, με τη διαδικασία μέσα στο κόμμα, πρέπει να κατοχυρώσουμε την κατεύθυνση αυτή.

Σας ευχαριστώ για την εδώ παρουσία σας».
